

Goederen- & zekerhedenrecht

Goederen- & zekerhedenrecht

W.H. van Boom

Derde druk

Omslagontwerp: Nick van Silfhout, Den Haag
Opmaak binnenwerk: Textcetera, Den Haag

© 2026 W.H. van Boom | WJS uitgevers

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige ander manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN 978-94-93458-58-1
NUR 820

wjs-uitgevers.nl

Inhoud

Voorwoord	17
Gebruikte afkortingen	19
I. Algemeen	
1 Leeswijzer	25
2 Een eerste overzicht	29
2.1 Vermogensrecht in het algemeen	29
2.1.1 Het vermogensrecht en het vermogen	29
2.1.2 Absolute en relatieve rechten	32
2.1.3 Het begrippenapparaat: goed als genus	33
2.2 Een aantal beginselen en uitgangspunten	34
2.2.1 Het meest omvattende recht	34
2.2.2 <i>Numerus clausus</i> – gesloten systeem	37
2.2.3 Dispositievrijheid	38
2.2.4 Alle goederen zijn uitwinbaar voor de schulden van de rechthebbende	41
2.2.5 <i>Droit de suite</i> , zaaksgevolg, volgrecht	42
2.2.6 Publiciteit, specialiteit, eenheid	43
2.2.7 <i>Nemo plus en prior tempore</i>	44
3 Goederen en hun rechthebbenden – het juridische raamwerk	47
3.1 Een nadere onderverdeling	47
3.2 Zaken en bestanddelen	50
3.2.1 Zaken	50
3.2.2 Bestanddelen	52
3.2.3 Roerend of onroerend	58
3.3 Onroerende zaken en eigendom ervan	64
3.3.1 Het Nederlandse grondgebied	64
3.3.2 Offshore	66
3.3.3 Netwerken	67
3.3.4 Eenheid door natrekking bij onroerende zaken	68
3.4 Registergoederen	71
3.5 Vruchten	73
3.6 Vermogensrechten	74
3.6.1 Algemeen	74

3.6.2	Vorderingsrechten	78
3.6.3	Toonder- en orderstukken	79
3.6.4	Bedrijfsgerelateerde waarden	82
3.6.5	Digitale goederen	84
3.6.6	Algemeenheid van goederen een goed?	93
3.7	Revindicatie en <i>actio negatoria</i>	95
3.8	Derelictie van goederen	98
4	Bezit en houderschap	101
4.1	Algemeen	101
4.2	Verkrijging en verlies	104
4.3	Bezit te goeder trouw	107
4.4	Verboden houderschapsinterventie	109
5	Openbaarheid en registers	111
5.1	Registers in Nederland	111
5.2	Openbare registers voor registergoederen	114
5.2.1	Functie van een grondboekhouding	114
5.2.2	Het Kadaster en de openbare registers voor registergoederen	117
5.2.3	Het registersysteem: een negatief stelsel en een onvolledige kaartenbak	118
5.2.4	Inschrijfbaar feiten	121
5.2.5	Rechtsgevolgen van inschrijfbaarheid en inschrijving	124
5.2.6	Bescherming tegen onjuistheden	127
6	Goederen en rechthebbenden – een breder perspectief	131
6.1	Heilig en onschendbaar	131
6.1.1	Product van de Verlichting	131
6.1.2	Goederen en markteconomie	135
6.2	Begrenzing	137
6.2.1	Begrenzing tussen burgers onderling	138
6.2.2	Gemeenschapsbelang en sociale plicht	140
6.2.3	Indirecte begrenzing door herverdeling van welvaart	145
6.3	Minder toebehoren door meer verdienstelijking?	145

II. Verkrijging, vervreemding en bezwaring

7	Verkrijging in het algemeen	151
7.1	Originaire en derivatieve verkrijging	151
7.2	Verkrijging onder algemene en bijzondere titel	154
7.3	Vermenging, zaaksvorming, bestanddeelvorming en natrekking	158
7.3.1	Vermenging	159
7.3.2	Oneigenlijke vermenging	163
7.3.3	Zaaksvorming	166
7.4	Verkrijging van afhankelijke rechten	168

8	Vervreemding: de overdracht van goederen	171
8.1	Algemeen	171
8.2	Overdraagbaarheid	172
8.2.1	Eigendom	172
8.2.2	Beperkte rechten	175
8.2.3	Vorderingsrechten	176
8.3	Vervreemden en bezwaren – drie kernvereisten	176
8.4	Titelvereiste en het causale stelsel	177
8.4.1	Algemeen	177
8.4.2	Titelgebreken en hun gevolgen	179
8.5	Beschikkingsbevoegdheid	184
8.5.1	Algemeen	184
8.5.2	Wanneer?	184
8.5.3	Wie wel en wie niet?	185
9	Levering	187
9.1	Algemeen	187
9.2	Levering van registergoederen	190
9.3	Levering van roerende zaken	193
9.3.1	Zaken die niet in de macht van de vervreemder zijn	193
9.3.2	Bezitsverschaffing	194
9.3.3	Houders kunnen niet c.p. leveren	194
9.3.4	Relativering van de levering c.p.	195
9.3.5	Levering bij eigendomsvoorbehoud	199
9.4	Levering van waardepapier	200
9.5	Levering van vermogensrechten	200
10	Overdrachtsgebreken en bescherming daartegen	201
10.1	Algemeen	201
10.2	Art. 3:86 BW	203
10.2.1	Vereisten	203
10.2.2	Drie situaties	206
10.3	Art. 3:88 BW	213
10.4	Andere grondslagen voor bescherming?	215
11	Bijzonderheden bij overdracht	217
11.1	Samenstel, samenhang en samengestelde titels	217
11.2	Voorwaardelijke overdracht	220
11.2.1	Algemeen	220
11.2.2	De voorwaarde moet geldig zijn	221
11.2.3	De voorwaarde en levering moeten elkaar dekken	222
11.2.4	Aard van de verkrijging	224
11.3	Levering bij voorbaat	226
11.3.1	Algemeen	226
11.3.2	Wat zijn toekomstige goederen en hoe levert men ze?	228
11.3.3	Wat is het rechtsgevolg?	230

12	Overdracht van vorderingsrechten (cessie)	235
12.1	Algemeen	235
12.2	Is het vorderingsrecht overdraagbaar?	237
12.2.1	Overdraagbaar tenzij	237
12.2.2	Het onoverdraagbaarheidsbeding	239
12.2.3	Toetsing en terzijdestelling van onoverdraagbaarheidsbedingen	241
12.2.4	Bescherming tegen onoverdraagbaarheid?	242
12.2.5	Ongeldige onoverdraagbaarheidsbedingen	244
12.3	Levering	245
12.3.1	Algemeen	245
12.3.2	Medegedeelde cessie	246
12.3.3	Stille cessie	249
12.4	Bescherming van de cessionaris?	252
12.5	Gevolgen van de overgang van het vorderingsrecht	254
12.5.1	Algemeen	254
12.5.2	Cessie, verweermiddelen en nevenrechten	255
12.5.3	Verrekening	258
12.5.4	Ongeldige cessie en de positie van de debiteur	259
12.6	Cessie bij voorbaat van toekomstige vorderingsrechten	260
12.6.1	Bestaand of toekomstig?	260
12.6.2	Levering bij voorbaat en rechtsgevolgen daarvan	265
12.7	Levering van vorderingsrechten aan toonder en aan order	266
13	Verkrijging door verjaring	269
13.1	Algemeen	269
13.2	Verjaring en verkrijging van eigendom van onroerende zaken	272
13.2.1	Algemeen	272
13.2.2	Landjepik en de vergeten levering	273
13.2.3	Voltooïing van de verjaring	279
13.3	Beperkte rechten en verjaring bij een onroerende zaak	279
14	Bezwarend: beperkte rechten in het algemeen	281
14.1	Inleiding	281
14.2	Het afgeleide recht	282
14.3	<i>Numerus clausus</i> en <i>droit de suite</i>	284
14.4	Vestiging: titel, levering en beschikkingsbevoegdheid	286
14.5	Het voorbehouden beperkte recht	288
14.6	Overdragen en bezwaren van het beperkte recht	289
14.7	Tenietgaan	290
14.7.1	Vijf gevallen	290
14.7.2	Overige wijzen van tenietgaan	293
14.8	Stapelen van beperkte rechten	293
14.9	Beperkt recht en titel 6.5 BW	295

15	Beperkte genotsrechten	299
15.1	Vruchtgebruik	299
15.1.1	Algemeen	299
15.1.2	Het recht van vruchtgebruik als goed	302
15.1.3	Beschikken over, verteren en vervangen van het goed in vruchtgebruik	303
15.1.4	Bevoegdheden en verplichtingen van de vruchtgebruiker	304
15.1.5	Duur en einde	305
15.1.6	Vruchtgebruik van vorderingsrechten	306
15.2	Erfpacht	307
15.2.1	Algemeen	307
15.2.2	Toetsing van erfpachtvoorwaarden en handelspraktijken	310
15.2.3	Ondererfpacht	313
15.3	Opstalrecht	314
15.4	Erfdienstbaarheid	316
15.5	Vergeten zakelijke rechten	319
15.5.1	Algemeen	319
15.5.2	Het recht van dertiende penning	321
15.5.3	Beklemming, grondrenten en tienden	322

III. Tussen verbintenissenrecht en goederenrecht

16	Over de brug	329
16.1	Inleiding	329
16.2	Verbindenissen uit de wet en goederenrecht	333
16.2.1	Onrechtmatige daad	333
16.2.2	Onverschuldigde betaling	339
16.2.3	Ongerechtvaardigde verrijking	344
16.3	Het wegneemrecht (<i>ius tollendi</i>)	345
17	Tussen contract en goederenrechtelijke positie	349
17.1	Botsende aanspraken tot levering van hetzelfde goed	349
17.2	Uitleg van de titel en de leveringshandeling	351
17.3	Kwalitatieve rechten	357
17.4	Kwalitatieve plichten en kettingsbedingen	361
17.4.1	<i>Blaauboer/Berlips</i> : contracten gelden alleen tussen partijen	361
17.4.2	Art. 6:252 BW	365
17.5	Verhuurdersverplichtingen als kwalitatieve verbintenis	370
17.5.1	Achtergrond	370
17.5.2	Contractsovergang	370
17.5.3	Welke goederen en in welke gevallen?	371
17.5.4	Executie en uitoefening zekerheidsrechten	374
17.5.5	Afhankelijke beperkte rechten en huur	375
17.5.6	Verhuurder is niet rechthebbende	377

17.6	Kettingbedingen	380
17.7	<i>Vormerkung</i> (voorinschrijving)	381
17.8	Optierechten en de uitoefening ervan	382
18	Tussenpersonen in het goederenrecht	385
18.1	Verkrijging en overdracht door middel van een tussenpersoon	385
18.1.1	Inleiding	385
18.1.2	Vervreemding en bezwaring door middel van een tussenpersoon	386
18.1.3	Verkrijging door middel van een tussenpersoon	391
18.1.4	Privatieve lastgeving	394
18.2	Cessie ter incasso	400
19	Geld, geldschulden en betaling	405
19.1	Een proces van ontstoffelijking	405
19.2	Vormen van geld	410
19.3	Betaling in het privaatrecht	414
19.3.1	Betaling in het algemeen	414
19.3.2	Betaling met chartaal geld	416
19.3.3	Girale betaling	417
19.3.4	Automatische incasso	419
19.3.5	Betaling door een derde	421

IV. Krediet en zekerheid

20	Kredietovereenkomsten	425
20.1	Krediet en financiering	425
20.2	Kredietovereenkomst, geldlening en goederenkrediet	429
20.2.1	Kredietovereenkomst en geldlening	429
20.2.2	Goederenkrediet	431
20.3	Consumentenkrediet en pandbelening	440
20.3.1	Consumentenkrediet	440
20.3.2	Pandbelening	444
20.4	<i>Financial lease</i>	450
21	Zekerheid voor krediet – algemeen	453
21.1	Economische functie vs. juridische constructie	453
21.2	Pand en hypotheek – algemeen	454
21.3	Waarop het zekerheidsrecht wordt gevestigd	456
21.4	Waarvoor het zekerheidsrecht wordt gevestigd	457
21.5	Uitleg van de vestigingshandeling	461
21.6	Beperkt, afhankelijk én nevenrecht	463
21.7	Door wie wordt het gevestigd?	465
21.8	Ondeelbaarheid	467
21.9	Publiciteit van zekerheid	469
21.10	Substitutie	470

21.11	Opgelegde bevoegdheidsbeperkingen	470
21.12	Executie	471
21.13	Verbod van toe-eigening	473
21.14	Rangwisseling	474
22	Hypotheekrecht	477
22.1	Algemeen	477
22.2	De hypotheekhouder grijpt in	479
22.2.1	Beheersbevoegdheid en machtsovername	479
22.2.2	Parate executie	480
22.3	Het huurbeding	483
22.3.1	Algemeen	483
22.3.2	Regels voor specifieke huurovereenkomsten	485
22.3.3	Verbod van beschikking over huurpenningen	486
23	Pandrecht	489
23.1	Historische schets	489
23.2	Vuistpand op roerende zaken	492
23.2.1	Inleiding	492
23.2.2	Vestiging	493
23.2.3	Bevoegdheden en verantwoordelijkheden	494
23.2.4	Tenietgaan	495
23.2.5	Uitoefening van het pandrecht; executie	495
23.3	Stil pandrecht op roerende zaken	499
23.3.1	Inleiding	499
23.3.2	Vestiging	499
23.3.3	Verpanding bij voorbaat van toekomstige zaken	501
23.3.4	Vervreemding en de vervreemdingsclausule	501
23.3.5	Omzetting in vuistpand; executie	503
23.4	Pandrecht op vorderingsrechten	503
23.4.1	Algemeen	503
23.4.2	Stille verpanding in bulk	506
23.4.3	Verpanding bij voorbaat van toekomstige vorderingsrechten	511
23.4.4	Bevoegdhedenverdeling	512
23.4.5	Inning en afwikkeling	515
23.4.6	Inning in faillissement pandgever	517
23.5	Het gebruik van volmacht in verband met verpanding	520
23.6	De financiële zekerheidsovereenkomst	523
23.6.1	Wat is een fzo?	523
23.6.2	Reikwijdte	525
23.6.3	Totstandkoming	525
23.6.4	Rechtsgevolgen	526

24	Eigendomsvoorbehoud, recht van reclame en eigendom als zekerheid	529
24.1	Algemeen	529
24.2	Eigendomsvoorbehoud als contractbeding	532
24.3	De aard van het voorwaardelijke eigendomsrecht	533
24.4	Einde van het voorbehoud	536
24.5	Nadere overeenkomst	539
24.6	Verlenging	539
24.7	Recht van reclame	541
24.8	Eigendom als zekerheid	542
25	Persoonlijke zekerheden en derdenzekerheden	549
25.1	Inleiding	549
25.2	Hoofdelijkheid als persoonlijke zekerheid	552
25.2.1	Wettelijk kader	552
25.2.2	Afhankelijke of zelfstandige verbintenissen	555
25.2.3	Hoofdelijkheid gecombineerd met goederenrechtelijke zekerheid	556
25.2.4	De interne rechtsverhouding (regres en draagplicht)	557
25.2.5	Hoofdelijkheid en faillissement	561
25.3	Derdenpand en derdenhypotheek	562
25.4	Borgtocht	565
25.5	Garantie	569

V. Verhaal, uitwinning en rangorde

26	Verhaal en vereffening	575
26.1	Uitwinbaarheid, verhaalsbevoegdheid en vereffening	575
26.2	Executoriale titel en verhaalsbeslag	580
27	Rangorde	583
27.1	Algemeen	583
27.2	Voorrechten	586
27.2.1	Inleiding	586
27.2.2	Bijzondere voorrechten	587
27.2.3	Algemene voorrechten	590
27.3	De 'andere in de wet aangegeven gronden'	591
27.4	Achtergestelde vorderingen	597
27.5	Waarom krijgen bepaalde schuldeisers voorrang?	597
28	Hoofddijnen verhaalsbeslag	601
28.1	Wat is verhaalsbeslag?	601
28.2	Goederen vatbaar voor verhaalsbeslag	603
28.2.1	Op welke goederen?	603
28.2.2	Wat valt onder het beslag?	605
28.2.3	Immuun voor beslag	606
28.2.4	Keuzevrijheid en proportionaliteit	607

28.3	Rechtskarakter en rechtsgevolgen van het beslag	608
28.3.1	Beslag is een harpoen, geen sleepnet	608
28.3.2	Verhaalsbeslag creëert geen verhaalsrecht	609
28.3.3	Blokkerende werking	611
28.3.4	Executieverkoop en overdracht	613
28.4	Complicaties	614
29	Bijzonderheden verhaalsbeslag	617
29.1	Beslag op onroerende zaken	617
29.1.1	Algemeen	617
29.1.2	Blokkerende werking	619
29.1.3	Beslag versus leveringsakte	620
29.1.4	Complicaties met ' <i>Vormerkung</i> '	622
29.2	Derdenbeslag	624
29.2.1	Algemeen	624
29.2.2	Beslag op niet-benutte kredietruimte?	626
29.2.3	Blokkerende werking	627
29.2.4	In de schoenen van de beslagdebiteur	628
29.2.5	Verweermiddelen en de positie van de beslaglegger	629
29.2.6	Complicaties	632
29.3	Beslag op toekomstige vorderingen	633
29.3.1	Algemeen	633
29.3.2	Prioriteitsregel	635
29.3.3	Cessie van toekomstige huurvorderingen en verkoop van het verhuurde	637
30	Faillissement en verhaal	639
30.1	Algemeen	639
30.2	Faillietverklaring	640
30.3	<i>Concursus, paritas, separatisme</i>	640
30.4	Ontkoppeling gefailleerde en zijn vermogen	643
30.5	Fixatie en beschikkingsonbevoegdheid	644
30.5.1	Algemeen	644
30.5.2	De boedel en zijn reconstructie	644
30.5.3	Beschikkingsonbevoegdheid	645
30.5.4	Bescherming van goede trouw?	649
30.6	Gelegde beslagen vervallen	651
30.6.1	Algemeen	651
30.6.2	Complicaties	653
30.7	Soorten vorderingen en schulden	656
30.7.1	Prefaillissementsschuld	657
30.7.2	Postfaillissementsschuld	657
30.8	Verificatie, rangschikking en uitdeling	660
30.8.1	Algemeen	660
30.8.2	Separatisten in het faillissement	661
30.8.3	Rangorde	663

30.8.4	Retentierecht en faillissement	664
30.9	Faillissement en betalingstransacties	664
30.9.1	Algemeen	664
30.9.2	Betalingen aan de gefailleerde	666
30.9.3	Betaling door de gefailleerde	668
31	De positie van de fiscus bij verhaal	673
31.1	Algemeen	673
31.2	Een korte geschiedenis	674
31.3	Fiscaal voorrecht	677
31.4	Bodemzaak	678
31.5	Bodemvoorrecht	679
31.6	Bodemrecht	680
31.7	Het kat-en-muisspel	683
32	Benadeling in verhaalsmogelijkheden	687
32.1	Inleiding	687
32.2	<i>Actio pauliana</i> in het BW	689
32.2.1	Algemeen	689
32.2.2	Onverplichte rechtshandeling	689
32.2.3	Wetenschap van benadeling	690
32.2.4	Benadeling in verhaalsmogelijkheden	691
32.2.5	Wijze van vernietiging; rechtsgevolgen	692
32.2.6	Verhouding pauliana en onrechtmatige daad	693
32.3	Faillissementspauliana	694
32.3.1	Algemeen	694
32.3.2	Rechtsgevolgen	695
32.3.3	Verhouding tot onrechtmatige daad	696
32.4	Betaling van opeisbare schulden; bancaire betalingsverkeer	699

VI. Goederenrecht voor gevorderden

33	Substitutie (zaaksvervanging)	707
33.1	Wat is het en waar komt het voor?	707
33.2	Aard van de verkrijging	708
34	Gemeenschap	711
34.1	Algemeen	711
34.2	Enkelvoudige gemeenschap	715
34.2.1	Algemeen	715
34.2.2	Genot, gebruik en beheer	716
34.2.3	Beschikken over het gemeenschappelijke goed en de aandelen daarin	719
34.2.4	Beschikken over het aandeel	720
34.2.5	Uitwinning van het gemeenschappelijke goed en de aandelen	723

34.2.6	Verdeling	725
34.2.7	Aantasting van de verdeling	728
34.3	Meervoudige gemeenschap	730
34.3.1	Afgescheiden vermogen	730
34.3.2	Voorbeeld: de personenvennootschap	732
34.3.3	De afwikkelingsgemeenschap	736
34.3.4	Voorbeeld: de nalatenschap	738
35	Appartementsrechten	743
35.1	Algemeen	743
35.2	Aard van het appartementsrecht	746
35.3	De VvE	747
35.4	Gebruik in deeltijd (<i>timeshare</i>)	749
36	Afgescheiden vermogen en fiduciaire verhoudingen	751
36.1	Afgescheiden vermogen	751
36.2	Enkele verschijningsvormen op het grensvlak	753
36.2.1	De effectengiro	753
36.2.2	Kwaliteitsrekening	755
36.2.3	<i>Escrow</i> (depot)	761
36.3	Fiduciaire verhoudingen	762
36.3.1	Fiduciair toebehoren	762
36.3.2	Juridische eigendom tegenover economische eigendom	766
36.3.3	Trust	769
37	Behoeften, uitdagingen en perspectieven	785
37.1	Van algemeen naar concreet in het zakenrecht	785
37.2	Herziening van de verdeling?	787
37.3	Macht, onmacht en tegenmacht	794
37.4	Is het goedsbegrip aan herziening toe?	798
37.5	Opruimen en opnieuw beginnen: de Whoa	801
	Bibliografie	811
	Rechtspraakregister	861
	Trefwoordenregister	875

Voorwoord

Dit boek behandelt de hoofdlijnen van het Nederlandse goederen- en zekerhedenrecht, waarbij vier kernthema's van het Nederlandse vermogensrecht centraal staan: vermogen, goederen, verhaal en zekerheid. Die thema's worden niet geïsoleerd bestudeerd; het boek wil uitdrukkelijk dwarsverbanden met andere delen van het vermogensrecht en met het beslag- en executierecht en insolventierecht laten zien. Uiteindelijk is dat grotere plaatje nodig om het goederen- en zekerhedenrecht te kunnen begrijpen en om in te zien dat alle delen van het vermogensrecht innig vervlochten zijn. Soms zijn verwijzingen naar vreemd recht en reflecties vanuit andere disciplines opgenomen, ook weer vanwege dat grotere plaatje. Achter dit technische rechtsgebied blijken bovendien tal van maatschappelijke vragen en rechtspolitieke keuzes schuil te gaan, en daar moeten we eerlijk over zijn. Dit boek beoogt de genoemde vervlechting, vragen en keuzes benoemen en behandelen. Door de gekozen opzet wijkt het boek daarom enigszins af van de gangbare boeken over deze materie.

Dit boek is ontstaan uit ruim dertig jaar onderwijservaring. Ik ben bijzonder blij dat de eerste twee drukken van het boek enthousiast zijn ontvangen. Het boek lijkt te bieden wat nodig is om de materie van het goederen- en zekerhedenrecht onder de knie te krijgen. In elk geval wordt het boek op verschillende plekken in ons land in het rechtenonderwijs gebruikt, en dat is het grootste compliment dat het kon krijgen. Fijn dus dat WJS Uitgevers e-en derde druk wilde verzorgen. Hopelijk is ook deze druk van nut bij de bestudering van dit belangrijke maar moeilijke onderdeel van ons privaatrecht.

In de derde druk is de structuur van het boek in grote lijnen gehandhaafd. Natuurlijk zijn de laatste ontwikkelingen erin verwerkt. Hier en daar werd de tekst aangevuld of aangepast. Zo werd naast recente rechtspraak en literatuur ook het nieuwe art. 3:83 BW verwerkt. Ik heb alle op- en aanmerkingen die ik van studenten en collega's in het land kreeg naar aanleiding van de vorige druk zo goed als mogelijk verwerkt. In het bijzonder noem ik de nuttige opmerkingen van Steven Bartels, Bart Bierens, Pernille van der Plank en Ruben van Uden. Het uitgeefteam van WJS Uitgevers verdient een pluim. Alle hulp heb ik zeer gewaardeerd, dus veel dank!

De tekst werd afgesloten op 1 april 2026. Met latere ontwikkelingen werd geen rekening meer gehouden. Voor suggesties hou ik mij natuurlijk aanbevolen. Omdat ik bij het verschijnen van het boek inmiddels werkzaam ben bij de Raad van State, zeg ik er hier ten overvloede bij dat op de plaatsen waar ik stelling neem, het uiteraard mijn persoonlijke standpunten betreft.

Den Haag, april 2026
Willem van Boom

Gebruikte afkortingen

ABV	Algemene Bankvoorwaarden Nederlandse Vereniging van Banken
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
art.	artikel
Aw	Auteurswet
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BBW	Belgisch Burgerlijk Wetboek
BES	Bonaire, Sint Eustatius, Saba (openbare lichamen Caribisch Nederland)
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (Duitsland)
BGH	Bundesgerichtshof (Duitsland)
BGHZ	Entscheidungssammlung des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen
BNB	Beslissingen in Belastingzaken
bv	besloten vennootschap
BW	Burgerlijk Wetboek
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
c.p.	constitutum possessorium
c.s.	cum suis (met de zijnen)
c.v.	centrale verwarming
CC	Code Civil (Frankrijk)
CCBR	Centraal curatele- en bewindregister
CIR	Centraal insolventieregister
CTR	Centraal testamentregister
cv	commanditaire vennootschap
e.a.w.	en andere wetten
EBB-Vo	Europees betalingsbevel
ECLI	European Case Law Identifier
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EET-Vo	Europese Executoriale Titel Verordening
EEX-Vo	Europese Executie Verordening
EG	Europese Gemeenschap
EHRC	European Human Rights Cases
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
ELI	European Law Institute
et al.	et alii (en anderen)
EU	Europese Unie
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

FD	Het Financieele Dagblad
Fw	Faillissementswet
fzo	financiële zekerheidsovereenkomst
hfdst.	hoofdstuk
HGB	Handelsgesetzbuch (Duitsland)
HR	Hoge Raad der Nederlanden
HrW	Handelsregisterwet 2007
i.f.	in fino (aan het einde)
Inv.	Invoering Nieuw Burgerlijk Wetboek
InvW	Invorderingswet 1990
jo.	juncto (gelezen in verbinding met)
JOR	Jurisprudentie Onderneming & Recht
KNB	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
KvK	Kamer van Koophandel
Kw	Kadasterwet
LJN	Landelijk jurisprudentienummer (nu: ECLI)
MiCAR	Verordening 2023/114 betreffende cryptoactivamarkten (Markets in Crypto-Assets Regulation)
mkb	midden- en kleinbedrijf
MvT	memorie van toelichting
NFT	non-fungible token
NJ	Nederlandse Jurisprudentie
NJB	Nederlands Juristenblad
NOvA	Nederlandse Orde van Advocaten
nt.	noot
NTBR	Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht
nv	naamloze vennootschap
NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
Ow	Omgevingswet
par.	paragraaf
q.q.	qualitate qua (in de hoedanigheid van)
r.o.	rechtsoverweging
Rb.	rechtbank
RO	Wet op de rechterlijke organisatie
Rv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
SEPA	Single European Payments Area
SPV	Special Purpose Vehicle
Sr	Wetboek van Strafrecht
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
T.M.	Toelichting Meijers
TNO	Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
UBO	Ultimate Beneficial Owner
vgl.	vergelijk
VK	Verenigd Koninkrijk